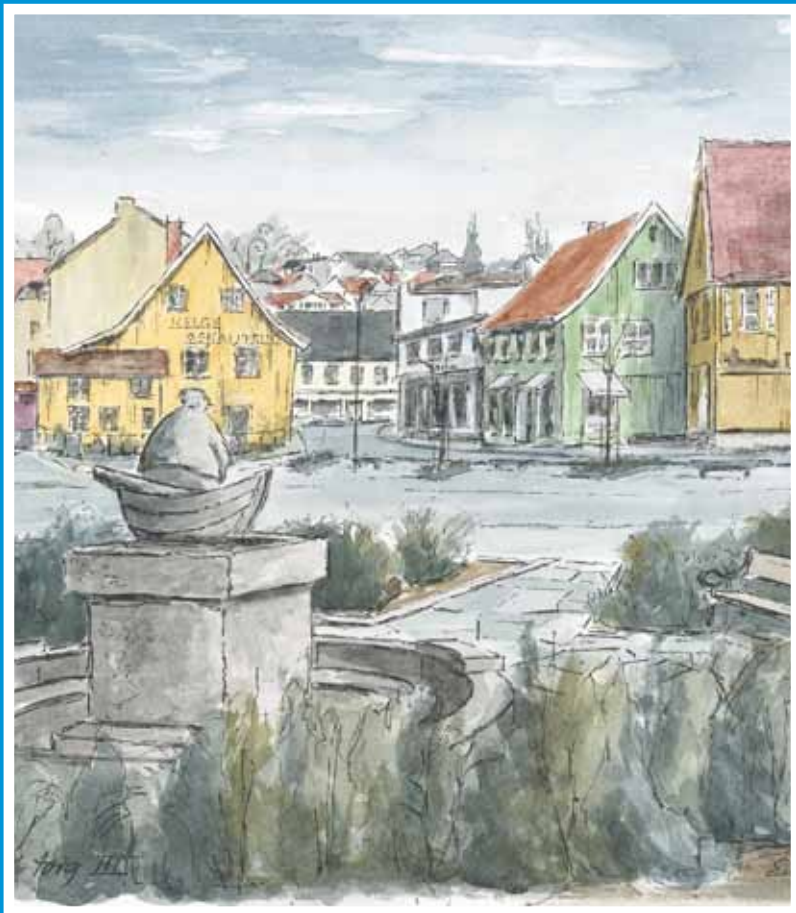

Pensjonist-nytt

NR. 2 - JUNI 2002 – ÅRG. 22

Utgitt av pensjonister ved Frogn Eldresenter

Fiskeren på Torget

Vær beredt

De aller fleste gamle i vår kommune har det godt. Selv gamle som trenger omsorg har ikke en fremtid som fortoner seg for svart, og selv for pleietrengende er ikke nøden for dem og familiene deres noe i nærheten av verstingene i kommune-Norge.

Men skrekkeksemlene er ikke langt unna. Vi behøver ikke gå lenger enn til de tettete stedene rundt indre Oslofjord for å oppleve at enslige gamle blir funnet forkomne, i noen få tilfelle døde, i leilighetene sine. Vi leser nesten daglig at hjelpeløse eldre blir sendt hjem fra sykehus til sine boliger der ingen hjelp venter.

Og nylig har det kommet rystende eksempler på at kommuner skiller, og forsøker å skille, pleietrengende ektefeller så de må bo mange mil fra hverandre. Til tross for et utall av unnskyldninger om midlertidighet, plassmangel, andre presserende oppgaver osv, skinner det gjennom at det er best for økonomien å få plassert de gamle andre steder. Og det gjelder ikke bare ektefeller. Det er nok av eksempler på at de pleietrengende blir plassert mange mil fra slekt og venner ut fra økonomiske vurderinger. Mange gamle og omsorgstrengende sier ja til tilstandene fordi de ikke har krefter til å si nei. Men lovendringer, om de greier å bruke dem, gir anledning til valg om å kunne være hos «sine egne».

Selv om vi bor i nærmest en idyll av en kommune når det gjelder eldre, skal vi ikke være for sikre på at tilstanden om at «økonomien» skal hindre våre pleietrengende gamle å få være hos «sine egne», nærmer seg.

Derfor er det vårt innstendige råd til alle som begynner å skranke og deres pårørende: Drøft de uheldige utslagene nøye og se på hva dere kan gjøre i tide for at mor og far ikke blir plassert i pleie langt fra hverandre. Og er du i en fremmed kommune, så sørg i tide for at du kan komme i pleie til den kommunen hvor du har familie, slekt og venner. Se hva de nye lovene sier, mange kjenner dem ikke, selv de som skulle kjenne dem. Du har rett til å velge!

Sørg for i tide, så sant det er mulig, å få en verdig alderdom!

Bildet på forsiden, Fiskeren på Drøbak Torg, er utsnitt av en akvarell av Emil Eriksen

REDAKSJONEN

Willy Færgestad	64 93 04 81	Sverre H. Christophersen	
Rolf Dimar	64 93 02 39	Karl Garder	64 93 90 35
Reidun Iversen	64 93 32 78	Arne Nesje	64 93 07 13
Asgjerd Wærnhus	64 90 91 19	Bernhard Magnussen	64 93 04 89

Varmbadet 100 år Gratulerer med dagen

Ikke før har vi markert at det er 2000 år siden toppen av badeparken dukket opp fra havet, og at sjøbadet feiret 100-årsjubileum (Pensjonist-nytt nr. 2 juni 2000), så kan vi vifte med flagget og rope hurra igjen. Denne gangen for lillebror – *Varmbadet* – som kom diltende to år etter Sjøbadet. Nå kan også vår vakre murbygning i parken sette to nuller etter ett-tallet. Varmbadet – du gode, gamle, varme bad der sterke massørarmer, bjerkeris, gytje, tang og furunål har fått unge og gamle, menn og kvinner til å sukke og stønne av velvære. Men mange jamret også av smerte mens revmatisme, gikt og Beckterew ble bokstavelig jaget ut av verkende kropp. Badet trakk tusener av mennesker fra alle deler av landet til seg for å søke velvære og lindring – mange av dem rike folk fra Osloområdet som også la penger igjen i

Varmbadet i sin glanstid i mellomkrigsårene med en betjening som hadde ry: Fra venstre Sigurd Winge, Inga Andreassen, pedell Andersen og fru Sørensen.

andre deler av Drøbak og billettinntekter på de mange fjordbåter som la inntil Lehmannsbrygga hver dag og bragte passasjerer fra både Oslo, Halden, Tønsberg og alle småbyer og tettsteder i mellom.

Ja, 100 år siden er det byggmester Kristian Brun, som har reist flere av de mest kjente bygningene i Drøbak, stolt kunne vise frem sin murbragd i den tredominerte badebyen vår. Det er jo heller ikke så vanskelig å få øye på året bygningen stod ferdig. For ennå kan man både fra stranden utenfor, og fra sjøen se det prangende 1902 midt på badeveggen mot fjorden. Og hyggelig var det at det ble en mann fra Drøbak som reiste badet, Kristian Brun, faren til Halvor Brun på Solås i Brunskauken.

Og man behøvde ikke dra så langt etter furunåler, tang eller gytje heller – det var lokale varianter, til og med for gytjen, for denne mørke, ikke helt velluktende

Takk – Takk – Takk

for alle de hyggelige bidrag vi får – til bladets beste. Pengene har strømmet inn jevnt og trutt. Vi tillater oss å ta det som tegn på at bladet vårt er leseverdige og interessant. Vi ser gjerne at pensjonistene sender oss innlegg og fotografier om episoder dere har opplevd.

Vennlig hilsen
Redaksjonskomiteen

→ gytjen kom fra Sandspollen. Så det var lokale dufter som steg opp fra badekarene, kummene og massasjebenkene.

Tidlige pionerer

Med all respekt for pionerene fra 1902, så skal vi ikke underslå at allerede i 1869 hadde en komite av «interesserede Borgerer» fått oppført «Drøbak Badeindretning» i Badehusgaten der man «foruden Strømbad med Styrt og Dusch, Dampbad samt Gytiebad», kunne ta lunket Søbad. Noen få år senere ble badet

overtatt av skipper Lauritz Larsen, og ble kjent som «Larsens Badehus». Kona Karen drev badet mens mannen var til sjøs. Man kunne få gytje- og furunålsbad. Skomaker Holm var ansatt for å sørge for pisking med bjerkeris.

Før dette var det flere byer ved fjorden som hadde både sjøbad og varmbad, men Drøbak begynte å trekke til seg badende på grunn av den nære beliggenhet til Hovedstaden, slo pressen i den samme hovedstaden fast i sin omtale av badene.

Motene skifter

Litt omskrevet kan man si at huset det stend om badet det stupet.

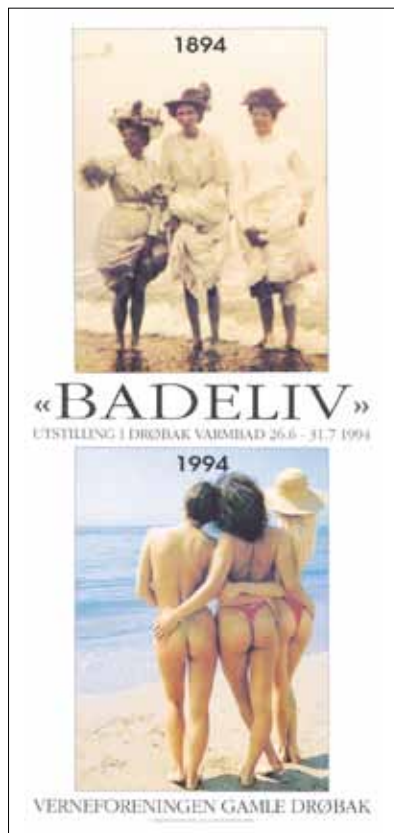
Og Varmbadet stupte. Vi må over til tiden like etter siste verdenskrig før det endelig åndet ut. Flere andre bad ved fjorden lå allerede forlatt. Tidene hadde forandret seg.

Men da det så mørkest ut for huset, dukket det opp en kvinne som nylig hadde flyttet til Drøbak – Ingeborg Lacy – da gift med skuespiller Erling Drangsholt. Hun fikk idéen å starte en dukkefabrikk. Og hvilket produksjonslokale stod tomt? Jo, nettopp Varmbadet! Det ble full ombygging innvendig og mange arbeidsplasser med dukkeproduksjon for kvinner i Drøbak.

Etter hvert overtok Drøbakmannen Karl Randin bedriften og drev den til 1977.

Senere etablerte Jan-Kåre Øien sitt atelier der og malte egenhendig hele bygningen utvendig i det som er antatt var dens opprinnelige farger.

Filmprodusenten Lars Rasmussen har holdt til her, det har vært verksted for Egil Dahlin da han formet statuen «Jacobine», malerskole, og nå er det gjentatte kunstutstillinger i det gamle Varmbadet som huser møtelokaler og kontorer for Verneforeningen Gamle Drøbak, Drøbak Kunstforening og Drøbak Vel.

Åh, gru og skrekk!!!! Plutselig gikk døren fra gytjerommet opp. Der stod moren min foran meg med en mørkegrå, nesten sort kropp fra toppen av hodet og til tærne. Det lyste hvitt i øynene og tennene. Ved siden av henne stod en velvoksen kvinne i hvit, sølete frakk med et stort ris i hånden. Hun hadde sikkert jult opp moren min!!! Jeg var lammet av redsel, fikk ikke frem et ord.

Det er 75 år siden. Jeg var 4-5 år og var med mor på Varmbadet. Hun gikk inn døren i badet med sort, bredbremmet stråhatt og blå kjole med hvite prikker – en velkledd dame. Og der stod hun plutselig foran meg som et truende spøkelse!!! Bare stemmen kjente jeg!

Det ble et dramatisk møte med Varmbadet for en liten gutt.

Jeg var blitt bedt om å vente ute på gangen, mor skulle bare bade og være tilbake «ganske snart». Hun hadde gikt og gikk ofte med et lyserødt vattstykke mot kroppen. Jeg tok ofte på det, og kjente at det klødde. Greit det med badingen også, om det kunne hjelpe.

Men «ganske snart» ble lenge for veslingen, og sutringen gikk over i gråt. Det måtte gå an å banke på døren og rope at jeg ville at mor skulle komme. Det var da hun kom, leid av damen med riset!

Jeg glemmer det ikke, selv etter 75 år! Men det har sine lyse sider. Det er ikke så mange i Drøbak som har opplevd Varmbadet i sin glanstid! Og jeg husker det smakte med kompensasjonen for skrekkopplevelsen: En stor iskrem hos Kristine i Åttekanten, og en klatt sjokoladeiskrem hos Torvik lenger ned mot Raskebekken – de to fineste iskrembutikkene i Drøbak på en gang. Snakk om opplevelse!

Butikkenes paradisi i Drøbak

Av Rolfot

Du skulle ha kjent den herlige lukten der du gikk langs Drøbaks tre fornemme hager, Apotekerhagen, Bakerihagen og Rommerudhagen – duften av vidunderlige blomster og krydderplanter blandet med eimen av nybakt brød, nykokte pølser og nytrukket fisk. Men du behøver ikke tenke på det, for du vil aldri få oppleve det!

I Pensjonist-nytt mars 2000 la redaktør Bernhard Magnussen opp til at bladet i noen numre fremover skulle presentere yngre pensjonister og innflyttere for hvordan handlegatene så ut før krigen, vesentlig i 30-årene. Og vi fulgte opp med Sundegata på Nordstranda med de mange butikkene som var der. I dag er det en eneste igjen.

Denne gangen drar vi videre i Storgata fra Seimbakken til Bank-

Apoteket t.v., Bonsakhuset t.h. og «Hospitalet» i midten.

hjørnet. Ja, Storgata var den gangen en eneste stor handlegate fra sør til nord – fra Lehmannsbrygga til Sundbrygga, i dag delt opp i mange navn. Vi drar altså langs Niels Carlsens gate.

Der, like etter «Gamlehjemmet» som Eldresentret het den gangen, lå nok en av de fineste gamle bygningene i Drøbak, byens første almueskole. Når man møter gamle innvånere nå, hører man at de ennå omtaler bygningen som «Apoteket». Det er naturlig, for det var apotek der med de karakteristiske dreide søylene på hver side av inngangen. Ikke noe rart at navnet »Apoteket» grodde fast for der kunne byens borgere hente medisiner fra sent på 1800-tallet helt til begynnelsen av 1970-tallet. Selv gikk vi ærender der for gamle velhavende damer i Drøbak. Vi fikk 10 øre gangen og hadde med lapper over hva vi skulle ha. En gang vi kom med tre lapper som lød på Karlsbadertalt, grønt lakrispulver og Lakserolje, sa apoteker Arne Wessel-Berg: Det er da fælt så vondt du må ha i magen, da gutt!

Den fine apotekerbagen han stelte med mange eksotiske planter, trakk beundrere fra store deler av Norge og bidro til at gatebiten herfra og til Bankhjørnet ble en meget livlig gate med mange forretninger og håndverksbedrifter. Boliger var det også, og det krydde med

lekende unger i gaten, som ikke akkurat var plaget med biltrafikk. Her ble det syklet, kastet på stikka, slått ball og hoppet paradiset, og ennå kneget hestene og fuktet grusen med etterladenskapene sine.

Men så herlig det likevel luktet i gaten. For der ble det på begge sider produsert fersk mat. Kom ikke der å si at vi ikke fikk skikkelig god mat i denne gaten. For der lå «Baker Knudsen» med de herligste ferske boller, brød og kaker og den nydeligste bakelukt kom opp fra bakeriet som lå der hvor Aamodt fysikalske reparerer folk. Og fra «Bakerihagen» duftet det fra skjønne blomster.

Og snakk om å få dagfersk fisk fra fjorden i butikken til Randin i det lille røde murhuset der pensjonistenes «Aktiviteten» ligger nå. På den andre siden av gaten, oh! herlige pøselukt fra den fine slaktebutikken til Rommerud. En pirrende pøselukt for små neser på unger som lekte i gata, og som stod utenfor når foreldrene handlet, og håpet de kjøpte pølser og ikke kom ut med blodklubb inni de brune papirpakkene som hang i de små bærepinnene av tre. Og gjorde de et slikt kjøp, så fikk de jammen dra innom kolonialbutikken til Erling Thorvaldsen lenger borti gata og kjøpe sirup til! Denne butikken lå overfor Glassmagasinet med glass- og isenkramvarer og huser i dag

Glassmagasinet t.h.
Rommerud t.v. og
Eldresenteret i enden av gaten.

eiendomskontor, skjønnhetsbutikk og gavebutikken Nautilus. Slaktebutikken til Rommerud, som vi har omtalt, brant senere og opp kom murbygget som ligger der i dag og huser Deg og Meg, Gullsmia og Herreklipper'n. Restene av trebygningen ble revet og brukt til bygging av det som i dag er hovedbygningen på Ullerud gård (Isaksen).

Om vi har glemt Kumlegården? Neida, det var bare at den ikke eksisterte i mellomkrigstiden.. Derimot luktet det lær og bek fra en skikkelig gammeldags skomaker, og søtlukt fra «Stjerna» der fru Basteson solgte sjokolade, frukt og tobakk.

Og selv om ikke Bonsakgården tvert overfor «Apoteket» var en ordentlig butikk, tar vi den med, for her gikk det rykter om at fru solgte sprit i forbudstiden, med den følge at avholdsungdom sammen med diverse bråkmakere, stormet huset, knuste ruter og raserte innboet, dro stakkaren ut av huset og slo henne med stokker, klynget damen opp mot gjerdet og skrek «opp med a'!» Skikkelig lynsj-

Niels Carlsensgate i dag med det lille galleri og konditori «Teskjeen» til venstre og Wienerbrødskjæringa ned til høyre. Det røde huset i enden av gaten er Fredrik Stabel & Avistegnernes Hus.

stemning! Det hjalp ikke på stemningen at mannen var sersjant og kommunist på sin hals!

Men vi kan ikke avslutte denne beskrivelsen av butikkene i Drøbaks travleste forretningsgate uten å nevne den aller gjeveste for de som er gamle pensjonister i Drøbak i dag: «Barnas Paradis» med underskriften: «Spesialforretning i: Frukt, Chokolade, Konfekt, Drops og fører de mest kurante merker i: Tobakk – Cigarer – Cigaretter – Is og Limonade». Slik heter det i en annonse i 1932. Ja, Barnas Paradis – det var nettopp det det var. Men det var ikke så lett å komme til paradiset den gangen, for det var i «de harde tredveåra», og fattigdommen i Drøbak var iøynefallende!

Men hele gaten var et butikk-paradis med liv og røre, og det var livgivende om pengene ikke florerte!

Tambur-bakken

Av Bernhard Magnussen

Mange spør: Hva kommer dette rare navnet av? Når man begynte å kalle den lille husklyngen rett opp for Fiskerstranda for

Tamburbakken, vet jeg ikke, men vi kjenner til at det i 1870 bodde en baker der i et av de små husene som gjør Tamburbakken så sjarmerende.

Bakeren het Mikael Kristensen og hadde som bijobb å være trommeslager for Drøbak Brannvesen. Tambur er navnet på en tromme, og Tamburmajor var en regimentstrommeslager som gikk foran troppen ved sluttet marsj for å få soldatene til å gå i takt eller oppildne dem foran kampen.

Her i Drøbak skulle Tamburen rykke ut når den røde hane galte. Med den fine, høye trommen som vi ser øverst til

venstre på fotografiet, skulle han i raskt tempo gå gjennom byen, slå virvler på trommen og rope ut: Brann! Brann! Det brenner hos: f.eks. madam Olsen på Råkeløkka!

Uansett tidspunkt ble Tamburen varslet, og straks publikum hørte trommevirvlene, fant man frem brannbøttene og styrtet opp til brannstedet for å hjelpe til med å slukke. Brannbøtter hadde man i de aller fleste hjem.

I gamle dager var det bare trehus i Drøbak. Som regel lå de i klynge slik som vi har det også mange steder i dag. Da var man ille ute hvis det skulle bryte ut brann i sterk vind. Bortsett fra storbrannen i *Ruudegården* i dagens Torggate i 1891 og 1901, og et par branner i Storgaten, har byen heldigvis vært forskånet for storbranner, slik at vi stadig kan glede oss over vår gamle trehusbebyggelse. Brannutstyret var i mange år svært beskjedent.

Det lå et lite sprøytehus tvers overfor Hospitalet (Eldresenteret) inntil man fikk en mer hensiktsmessig stasjon oppe på Råkeløkka. Man fikk brannpumper og slanger, utrykningsvogner og permanent vedlikehold. Etter hvert ble det bygget et slange-tårn hvor man kunne henge opp slangene etter bruk og få dem tørket. I dag har vi fått et permanent og veltrimmet brannvesen på Dyrløkke, med et effektivt registrerings- og varslingsapparat.

RIMI

RIMI Drøbak, Sentrumsbygget
Hverdager kl. 9 – 20
Lørdager kl. 9 – 18

Mer for pengene
G-SPORT DRØBAK

DRØBAK CITY
TLF. 64 93 09 84

Drøbak Gullsmie

Tore H. Eriksen

Wienerbrødskjæringa
1440 Drøbak

VELKOMMEN TIL

SKIPPERSTUEN DRØBAK

STEDET MED MILJØ
TELEFON 64 93 07 03

Joar

Fotograf Øyvind Joar Pettersen
FOTO Storgt. 4, 1440 Drøbak, Tlf/Fax 64932128

Alt under ett tak!

JERNIA Askautrud

Tlf. 64 93 00 34, Torggt. 4, 1440 Drøbak

HAGELAND

Drøbak Hagesenter AS

Storgaten 22, 1440 Drøbak
Telefon: 64 93 03 59

Bryllup

FOTOGRAFEN
Kjell Chr. Gripstad
Osloveien 5, 1440 Drøbak. Tlf. 64 93 21 14

Velkommen til

Midt på Torget
i Drøbak

Torget 7, 1440 Drøbak
Telefon 64 93 15 18

Bakeri/Conditori
Restaurant

Vogt & Vogt

Finans a.s

DR. KJELL A. DALBY

Spesialist i øre – nese – hals

Telefon 64 93 23 06
Storgaten 1
1440 Drøbak

På Kumlegaarden spiser du godt

Niels Carlsensgt. 11 – 1440 Drøbak
Telefon 64 93 15 04

SCHAU OPTIK

KRISTIAN SCHAU

OFFENTLIG GODKJENT OPTIKER
BRILLER – KONTAKTLINSER

Drøbak Optiske

Sentrumsbygget, Postboks 178, 1441 Drøbak
Telefon 64 93 15 89

**A.s Drøbak Mek.
Verksted**

AUTORISERT
RØRLEGGEBEDRIFT

Telefon 64 93 04 43

Galleri Havstad
Norsk Kunsthåndverk

Personlige gaver
i de fleste prisklasser.

Velkommen til
en liten glad kunstoplevelse!

Storgt. 15, Drøbak, Tlf 64 93 46 55

HC ANDERSEN
– et eventyr i Gull & Ur

Niels Carlsensgt. 4, 1440 Drøbak
Telefon: 64 93 55 58

Vi tar imot reparasjoner av smykker og bytter gull

VIFA S

Storgaten 12-16
1440 Drøbak
Telefon 64 93 10 60

**AAMODT FYSIKALSKE
INSTITUTT**

Wienerbrødskjæringa 6
1440 Drøbak
Telefon 64 93 20 11

AKTIESELSKAPET

O. B. Hansen

Lindtrupbakken – 1440 Drøbak – Telefon 64 93 00 27

Politiet i Follo gjennom 100 år

Av Rolfot

*POLITIET I FOLLO
GJENNOM 100 ÅR
Follo politimesterembete
1902 - 2002.*

*Forfattere: Bjørn Lilleslåtten
og Ivar Simastuen
Utgiver: Politimesteren i Follo
ISBN 82-996271-1-7*

Dette er amatørernes verk. Men du verden for et flott amatørarbeid! Det gir boken sjarm og leseverdighet. Hulter til bulter dukker lett og tungt, kjent og ukjent stoff opp. Her er det omstendelig skrevet stoff «oss politimenn imellom» og byråkratisk oppramsing av departementale bestemmelser – kanskje nødvendig for å lage en politihistorie. Og god og pålitelig historie om politiet i Follo er det blitt – skikkelig dokumentasjon og god graving i kilder. Og dermed også en særdeles god bok for politifolk og beslektede juspersoner.

Spennende stoff

Men så har boken så mye mer – og det nyter vi andre utenforstående godt av. Den er full av politihistorier som interesserer oss alminnelige mennesker. Ikke minst vil pensjonister i vår kommune, de som hører til urinnvånerne i Drøbak og Frogn, humre og smile, og nye pensjonister og innflyttere vil lære mye om kommunen, ikke bare om politiet. For vi hører om smuglere i nesten utrolige situasjoner med politiet i mellomkrigstiden – riktig selskaplig samvær mellom smuglere og politi, men også situasjoner med våpen i hånd i fjorden utenfor Drøbak. Politibetjent Paul Arthur

Andersen minnes alle ganger han var i hardt vær: Han ble slått ned i slosskamp med smuglerne, «der smalt også et skudd, kulen gikk gjennom hatten min, og rev av noe skinn av bakhodet på meg.» Og – «det så sannelig ille ut, og revolveren måtte opp. Ved å skyte kule etter kule i bunnen av ferjen rett foran benene på smuglerne, tvang jeg dem bakover.»

Men den vanvittige smuglingen hadde også sine pussige sider. En guttunge mistet styringen på sparken sin i stor fart utenfor Drøbak Mekaniske Verksted, fór inn i sidevognen på en motorsykkel, og ut strømmet smuglersprit!!! Eieren ble tatt. Slike historier er det mange av i boken, og da er forfatterne langt borte fra politispråket. Skikkelig gode journalister med et rikt beskrivende språk blir forfatterne, enda de er politimenn – riktig nok nylig pensjonerte og i alder med nye pensjonister og mange innflyttere i Drøbak og Frogn. Les og lær, folkens! Forfatterne sprudler av godt språk når de hiver seg ut i gode historier. Og det er ikke vanskelig å se at de blotter

Forfatter Bjørn Lilleslåtten

Forfatter Ivar Simastuen

→ en ekte kjærlyghet til Drøbak – unnskyld resten av Follo! Men vi skriver i et blad som er for pensjonister i Drøbak og Frogn.

Fyll og bråk før også

Og vi hører om skikkelig opprydning i fyll og bråk, for det var nok av det i Drøbak med rallare som bygget festningsverker, sjøfolk på eventyr i land og turister med for mye innabords. I slutten av 20-årene klages det på «oversvømmelse av ramp og løse eksistenser» i den idylliske byen. Mange innbruddstyver og naskerier var det også blitt. Men politiet ryddet opp med de små ressurser de hadde, da som nå.

Follovåpen til terrorister

Men alvoret kommer ofte frem i boken. Det blir plass til krimhistorier, alvorlige

forbrytelser, endog overvåking som rimelig er med en overvåkningsspesialist som vår nåværende politimester er. Vi får presentert narkotikaens inntog i byen med lang spaning i Vestbyveien i Drøbak før politiet slår til. Og så er politiet inne på våpentveriene i vårt lille samfunn, og det er ikke småtterier som presenteres, for noen av våpnene ble funnet igjen lenge etter i hendene på IRA-terrorister i Irland og Nord-Irland!

Festlige historier får vi også fra Drøbaks berømte fengsel som mange forbrytere elsket fordi det var lett å rømme derfra, og for at mange fanger fikk godt stell der. Flere av disse historiene har vi tidligere skrevet om i Pensjonist-nytt. Men historien om smugleren Reidar Roy som fikk lurt politiet til å smugle sprit for seg, er fascinerende.

Selv har vi lært mye av boken. Vi har

fått et helt nytt bilde av Pol'ti Mørk. Under vår oppvekst i Drøbak i 20- og 30-årene hørte vi alltid om ham som en liten stakkar som alltid dro seg unna når det ble bråk – en skikkelig tufs. Og forfatterne forteller da også om de to som ble tilkalt når det var bråk – skomakermester Otto Julius Fredriksen og brannmester A.J. Hansen – begge med kjempekrefter som fort fikk bråkmakerne til å miste lysten på flere konfrontasjoner med de to heltene i Drøbak.

Men her slutter beskrivelsen av en liten stympet. Pol'ti Mørk – politibetjent Nils Haakon Mørk var en klok, intelligent ordensmann som gjorde et flott arbeid og var alene Drøbaks politistyrke fra 1889 til 1924. Godt dokumentert, forfattere!

NS-lakeier og torturist

En annen ting kommer også godt frem i boken, nemlig rollen til Drøbaks NS-ordfører under krigen, Haakon Mørk, som ingen familiær tilslutning har til Pol'ti Mørk. NS-Mørk er tidligere fremstilt som en ganske godlynt NS-mann. I politiboken nå ser man dokumentert at denne NS-lakeien skrev til «politiminister» Jonas Lie og klaget på politimesteren og andre politimenn i Drøbak som ikke fulgte «den nye tid». NS-Mørk skriver også til superforræder Jonas Lie som «kampfelle», og vil ha tilbake til Drøbak NS-politibetjenten R.Ch. Hansen fra Statspolitiet for å få en ekte NS-politimann i tjeneste i Drøbak igjen!

Denne Hansen som hadde vært politimann i Drøbak lenge, ble etter hvert i Statspolitiet en av de verste djevler i dette politiet – torturist og ledet til og med eksekusjonspelotongen da fem norske patrioter ble henrettet.

Politimester Drag i samtale med politifullmektig Ann-Kristin Olsen i Drøbak. Olsen ble senere politimester i Halden, sysselmann på Svalbard og i dag fylkesmann i Vest-Agder.

Motstandsbevegelsen skulle ha tatt livet av denne torturisten før han fikk gjort mer skade, men rakk det ikke før krigen sluttet. Hansen skiftet for øvrig navn til Skjønhaug. Han ble dømt til tvangsarbeid på livstid og rettighetstap i 10 år. En svulst i magen gjorde imidlertid ende på hans liv i 1952.

Litt av en politimester

For mange eldre vil politiet i Drøbak nesten være ensbetydende med politimester Drag, som vi ofte har omtalt i Pensjonist-nytt – denne utrolige mannen som kjente Drøbak fra han gikk der som

«Det gjelder å få andre til å betale for seg»

Ville det ikke være fint hvis vi betaler faste regninger for deg til rett tid, samtidig som du har kontroll over utbetalingene?

Med AvtaleGiro er det nettopp det som skjer. I god tid før forfall sender vi deg forhåndsmelding om hvem du skal betale til, når du skal betale og hva det gjelder. Du kan bruke Kontofonen hvis du vil utsette betalingen av en bestemt regning. Oversikt over alle betalte regninger står på kontoutskriften din hver måned. Den gjelder som kvittering.

Stikk innom og spør oss om AvtaleGiro. Vi hjelper deg i gang, så du kan glemme de faste regningene dine.

AvtaleGiro

Gjensidige NOR
Sparebank

veker, var kontorbetjent og konstabel. Han ble politimester og fungerte fra 1948 til 1976. Han er vel kjent av nesten alle våre pensjonister. Selv opplevde vi ham som en utrolig kunnskapsrik person – streng mot hovedstadspressen, men det gikk fort over, og det var ikke lenge før han var i gang med å diskutere romersk historie, lokalhistorie og rettspraksis. Han var en fremtredende lokalhistoriker, var formann i historielaget og sterkt engasjert i opprettelsen av Follo museum. Forfatterne har fått med mye av hans liv utenom politiet.

Flott forfatterarbeid

Så forfatterne av politiboken har gjort et fremragende arbeid også i politiets engasjement i lokalhistorien. Kanskje kunne man tatt med enda litt mer om politiet som støtte i dagliglivet for store og små. Vi husker selv «pol'ti» Bustebakke som lekte med oss unger, og han lette på fritiden etter lønningsposen som min mor hadde mistet på gaten i Drøbak. Han var en av flere politivenner av de små gjennom tidene. Og vi husker også en gentleman i voksen alder, politifullmektig Aadne Christoffersen, som alltid tok seg tid til hovedstadspressen på trafikkkontroller på en informativ måte og fikk mer presse på den måten, mens andre pukket på millimeter og tiendedeler. En fikk betegnelsen «Mosseveiens skrekke».

Boken har fått et meget rikholdig billedgalleri – flott gjort av forfatterne å grave det frem. Og layouten er så god at her har nok forfatterene lånt proffe folk.

Kanskje hadde det også vært gunstig å låne en historiker til å ordne stoffet så det ikke hadde blitt så oppstykket. Da hadde det blitt en prektig bok. Men den er bra i

Brødrene (fra venstre) Sven-Karl og Ivar Huseby i Frogn har vært i Oslo og hentet ny traktor hjem til gården. Ved Vinterbro stanset politifullmektig Aadne Christoffersen de unge traktorførerne. Tross engstelige blikk fra førerretet, tror vi de fikk fortsette hjem, kanskje med politifullmektigens formaning om å kjøre pent. (Foto: Aftenposten, gjengitt i Frogn Bondelags 100-års jubileumsskrift)

alle fall. Det er grunn til å gi sterk honnør til forfatterne og til initiativtageren, politimester Stein Ulrich, som har skrevet et glimrende, profesjonelt forord som gir et godt bilde av hva som kommer i boken.

Flott arbeid Lillelåtten, Simastuen og Ulrich!

Og til pensjonistene våre: Kjøp boken, du får mange gode stunder!

Brukere og beboere på gårder og plasser under Froen i det forrige århundre

Som oppvokst på en av plassene og som nær nabo gjennom alle år, får vi – særlig fra folk som er litt kjent med dette – mange spørsmål om Froen; om bruket og alt som er knyttet til dette. Rent bortsett fra vår egen perifere tilknytning, kan vel dette skyldes såvel eiernes noe tilbaketrunkne tilværelse fra lokalsamfunnet, som den generelle nysgjerrighet som naturlig vil omgi en slik stor og dominerende eiendom.

Da Pensjonist-nytt for en tid siden oppfordret leserne til å bidra med tema-artikler, ble vi enige om at det kanskje kunne være forsøket verdt å få festet noe til papiret om hvordan den totale strukturen så ut, den gang alt var i bruk etter sitt opprinnelige formål. Det er ikke vår hensikt å drive noen som helst form for alvorligere kildegranskning, men rett og slett få skrevet ned noe av vår nyeste historie i dette området, mens det ennå finnes folk som selv husker hvordan det var.

Det er vårt håp at leserne vil delta i dette – og delta med den innsikt de måtte ha. Uten god hjelp kommer vi neppe heldig fra det! Vi vil derfor prøve å tilrettelegge for dette, ved å ta for oss et nærmere spesifisert tema i hvert nummer av Pensjonist-nytt fremover: Vi er spesielt interessert i fotos av steder og folk fra perioden 1900-1950!

ARTIKKEL I

Forståelsen av begreper, kan ofte bidra til misforståelser. Vi vil derfor innledningsvis forsøke å klargjøre noen «nøkkelbetegnelser» – og forsøke å være konsekvent i bruken av dem.

Gods: Selv om eieren selv finner betegnelsen gods pretensios i dagens samfunn og derfor bevisst unngår å bruke denne, er det flere grunner til at vi vil benytte den: Sett fra enhver synsvinkel er Froen det nærmeste vi har vært - og helt sikkert vil komme! – til et bruk her i bygden som kan forsvare denne betegnelsen. Vi vil altså benytte den når vi omtaler all eiendom som inngår i den totale driftsenhet. Ifølge *Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon* (1997) betyr gods simpelthen «stor jord- og skogeiendom, gjerne med herskabelig hovedbygning».

Spenneplate i gull med innlagte granater fra 600-tallet – funnet på Froen. Foto: Universitetets oldsakssamling.

➔ **Gård:** Froen-godset består i dag av flere opprinnelig selvstendige bruk som, i tidligere år, også etter at de kom under Froen, kunne bli drevet som selvstendige driftsenheter (forpaktet bort). De av dem som har eget gårdsnummer i matrikkelen, vil bli omtalt som gårder (bondegårder). Det dreier seg om

- G.nr. 38 - Froen
- G.nr. 39 - Rommerud
- G.nr. 40 - Stubberud
- G.nr. 41 - Fløyspjeld
- G.nr. 42 - Mien

Av disse vil Froen bli omtalt som hovedgården, siden det er her Froen-godsets eiere og deres familier til enhver tid – med unntak! – har bodd.

Husmannsplass: Til gårdene kunne det høre en eller flere husmannsplasser. Husmannsplass definerer vårt leksikon som følger: «et mindre jordstykke med tilhørende hus som er blitt skilt ut fra en gård som egen bruksenheter, men ikke som et særskilt matrikulert bruk. Husmannen bodde på husmannsplassen og drev denne. For å få en husmannsplass måtte det i regelen betales en førstegangsavgift, og siden måtte husmannen betale en årlig avgift. Forholdet mellom husbond og husmann ble enten regulert gjennom sedvane eller ved en husmannskontrakt. En husmannsplass var i regelen for liten til å gi et utkomme for husmannen og hans familie.»

I våre områder ble den årlige avgiften som regel regulert ved at husmannen hadde arbeidsplikt hos husbond etter tilsigelse og til en fastsatt timepris. Det var mange husmannsplasser som i utgangspunktet tilhørte gårdene under

Froen – og disse skal vi komme tilbake til. Men

Peder Schøyen var en mektig eier av godset på slutten av 1700-tallet, og han hadde innført den særregel at alle husmenn på plasser utskilt fra gårder som nå var del av godset, måtte svare sin arbeidsplikt til hovedgården. Ikke sånn å forstå at de som drev gårdsbrukene for Schøyen var bedre stillet i så henseende, men husmenn på Froen-godset fortsatte deretter å svare arbeidsplikt til hovedgården så lenge denne plikten ble krevet. Under tiden kunne husmannen selv eie husene på plassen, men slik var det aldri på Froen. Mange husmenn fikk på slutten av 1800- og begynnelsen av 1900-tallet frikjøpt sine husmannsplasser, men Froen har heller aldri solgt unna fra den etablerte struktur innenfor det hundreåret vi skal se nærmere på.

Plass blir ofte brukt synonymt med husmannsplass, for såvidt som man i andre deler av landet snakket om husmannsplass med og uten jord. I vår sammenheng vil vi bruke betegnelsen sted – og selv om dette kan være med eller uten jord, er stedet qva arbeidsplikten først og fremst en arbeiderbolig. Husmannsplassen ga i prinsippet matunderlag for familien og den hadde som regel et flertall dyr – om enn ikke hest – mens et sted (i vårt språkbruk) i beste fall ga rom for noen poteter, noen høner og kanskje en gris.

* * *

I tillegg til å se nærmere på de nevnte gårdene, vil vi prøve å ta for oss plassene England, Rørmyr, Stranda, Nedre- og Øvre Bonn, Rundvold, Østre- og Vestre Bråtan, Stubberudhytta, Årungstua, Frydenlund, Mølla, Fossen og Løvli. Vi

skal se om vi kan finne ut mer om arbeiderboligene i Fossen og steder som Paris, Bekkevold, Nymølla og Grønland. Kanskje får vi til slutt litt med også om ulike typer næringsvirksomhet som har blitt bedrevet på godsets eiendom i denne perioden – i egen eller andres regi.

Skulle noen av leserne få sin nysgjerrighet ordentlig vekket og ønske å se bakken for vår fremstilling med hensyn til Froen-godsets lange historie eller eiernes fascinerende bakgrunn, kan kildene som er listet opp til slutt i artikkelen anbefales for en kortversjon. De finnes på Frogn Bibliotek – dog ikke til hjemlån.

Kort historikk – eierforhold

Slekten Brandt kom til Froen gjennom giftemål i 1816. Ved forrige århundreskifte var det cand.jur. (og overrettssakfører) *Jens Carl Peter Brandt* (1848-1912) som satt som eier av godset - siden 1872. Han var en mann med mange interesser og talenter. I tillegg til å utvikle egne næringsinteresser, var han også sterkt engasjert i eget lokalmiljø. Således satt han som ordfører i Frogn 1884-1895, i kommune-styret 1884-1912 og han var i 1884 medstifter av Frogn Sparebank, hvor han satt som styre-formann helt frem til 1911. På Stortinget møtte han også flere ganger som varamann fra Akershus i tiden 1889-1900 og som stortingsrepresentant 1900-1906. Fra 1907 til sin død var han varamann til Stortingets Nobel-komité.

Til å komme fra en slekt med utpreget militært engasjement, er det kanskje litt overraskende at fredssaken ble hans store interesse. Han satt i Det interparlamentariske råd i Brussel og møtte på en rekke fredskonferanser i Haag – og reiste mye i Europa for øvrig. Dette tok mye tid og

gjorde at andre måtte stå for driften på Froen. Han bodde da selv også mye på Fløyspjeld og fortsatt finnes flere spesielle trær langs veien mellom Froen og Fløyspjeld som han skal ha fått plantet til egen glede og adspredelse når han ferdedes mellom egen bolig og hovedgården. Symptomatisk for hans internasjonale engasjement er kanskje også at hans (meget bereiste) eldste datter ble utdannet translator i russisk og at både hun og moderen – lenge etter hans egen død – begge døde i Roma.

Jens Brandt var gift med *Ragna Wold Huitfeldt* (1845-1930), datter av en trelasthandler og konsul i Son. De hadde 4 barn; først 2 piker og så 2 gutter.

I 1911 solgte Jens Brandt Froen-godset, inklusive Nordre Hallangen – som han sammen med sin bror hadde kjøpt i 1888 – til *August Butenschon*. Deretter flyttet han til sin bror på Berg i Ås, der han døde året etter. Den eldste av sønnene anla odelsløsningssak, men frafalt denne da taksten forelå. Det ble den yngste sønnen, *Niels Stockfleth Darre Brandt* (1878-1942) som tok Froen-godset, som vi kjenner det i dag, tilbake på odel i 1914.

Han var ved dette tidspunktet ansatt i tollvesenet i Oslo, men var opprinnelig utdannet vernepliktig offiser. I perioden 1899-1903 tjenestgjorde han i den belgiske fremmedlegion i Kongo med kapteins grad. Han giftet seg i 1905 med *Greta Testmann*, datter av en teglverkeier i Sandefjord. Som en kuriositet kan nevnes at hun mottok belgisk enkepensjon til hun døde i 1979; etter sigende en av de aller siste i verden til å motta pensjon etter fremmed-legionen, selv om det ikke var mange kronene... Niels og Greta Darre Brandt hadde 4 døtre.

Froen-godset utgjør i dag vel 7000 mål - herav noen få også i Ås kommune. I runde tall er 940 mål fulldyrket areale og 5800 mål skog.

I 1939 overtok nesteldste datteren, *Irma Darre-Brandt* (f.1909 på Vasser), hele godset. Hun er utdannet agronom (1928) og var, særlig i yngre år, en meget aktiv dame som gjorde seg bemerket i mange henseende, bl.a. var hun en aktiv rally-kjører og deltok i 1934 i Rally Monte Carlo, som den eneste – og første! – kvinnelige norske deltaker. Hun reiste også for å studere landbruk i Sverige, Danmark, England og Skottland.

Etter å ha sittet med ansvaret for Froen-godset i et par mannsaldre, har hun nettopp (2001) overdratt eieendommene til sine nevøer, *Nils og Jens Grande* – sønnene til hennes nestyngste søster, *Lagertha*. De overtar en driftsenhet som i areal er ganske lik den deres morfar tok tilbake på odel – det er bare det offentlige som gjennom ekspropriasjon over årene har fått arealer fra Froen, selv om mange andre har forsøkt seg - mer

herom senere. Nils og Jens Grande har begge landbruks- og handelsutdannelse - Nils er i tillegg også utdannet ingeniør i England.

* * *

I neste artikkel tar vi fortrinnsvis for oss hovedgården Froen og liv og røre under de tre eierne i forrige århundre.

Kilder:

- Bygdebok for Froen - Gårdshistorien (Frogn 1967)
- Anthon Busch: Stamtavle over slekten Brandt på Froen Herregård (Oslo 1934)
- Jens Grande – samtaler.

Telefoner:

Arne Grønvold – 64 93 32 36
Ole-Johs. Hafsten – 64 93 35 01

Gode tilbud og hurtig handel i butikkene du kjenner

HEER – TELEFON 64 90 53 00

Trygve Aasheim

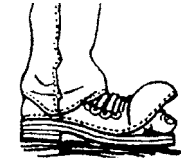
Manufaktur – Konfeksjon

Telefon 64 93 01 07
1440 Drøbak

Sogsti Plantesenter
Sogstiveien – 1440 Drøbak

SKOMAKER
O. Pedersen Eftf.
SKOMAKERVERKSTED/SKOBUTIKK

Lindruppbk. 11
1440 Drøbak
Tlf. 64 93 14 46

Frogn Bibliotek

Torget, 1440 Drøbak
Telefon 64 93 01 91 Faks 64 93 56 29

Åpningstider:
Mandag og Torsdag 14-19
Tirsdag, Onsdag, Fredag 11-15
Lørdag 11-14

STOR UTSTILLING
Alt på ett sted
– kan leveres ferdig montert
Kontakt Fagsenteret for peiser og ovner

Torggt. 6, 1440 Drøbak
Tlf 64 93 47 50, Fax 64 93 50 70

RADIO, TV, VIDEO, PARABOLANTENNER

SEIERSTEN SENTRUM 2, 1440 DRØBAK. TLF. 64 93 08 68
ÅPENT 10.00 - 17.00 TORS DAG 10.00 - 19.00 LØRDAG 10.00 -14.00

«Smugleren» Arthur Omre

Av Bjørn Lilleslåtten

«På livets lange brede landevei
der bender jo så mangt
og når du fram er kommet
er du like langt
men, vandrer du på smale sti
du kanskje sukket tungt: - Akk, livet gikk
forbi.»

Slik uttrykte forfatteren Arthur Omres seg i et dikt han skrev på de takkekortene han sendte rundt etter sin 70-års dag. Året var 1957 og han var en etablert forfatter.

Men sjømannen, ingeniøren, amerikafareren, oppfinneren, eiendomsspekulanten og smugleren Ole Arthur Antonisen (sener Arthur Omre) hadde ikke vandret bare på den smale sti opp gjennom livet.

Det startet bra. Han var oppfinnsom og arbeidsvillig og i perioder tjente han gode penger, men 1. verdenskrig skapte dårlige tider. I 1922 sto han på bar bakke med kone og 3 barn. Han trengte penger. Dette var midt i forbudstiden, og spritsmugling ga rask og god fortjeneste. Moral? – vel, forbudet manglet det som kalles «moralisk autoritet». Mange borgere hadde stemt

mot forbudet og de mente at flertallet ikke kunne gripe inn i deres private frihet. Forbudet var «en dårlig sak» for myndighetene, og spritsmuglingen blomstret.

På formiddagen den 5. november 1922 finner vi Ole Arthur Antonisen som skipper på en motorskøyte med 4 150 liter sprit om bord på vei inn Oslo-

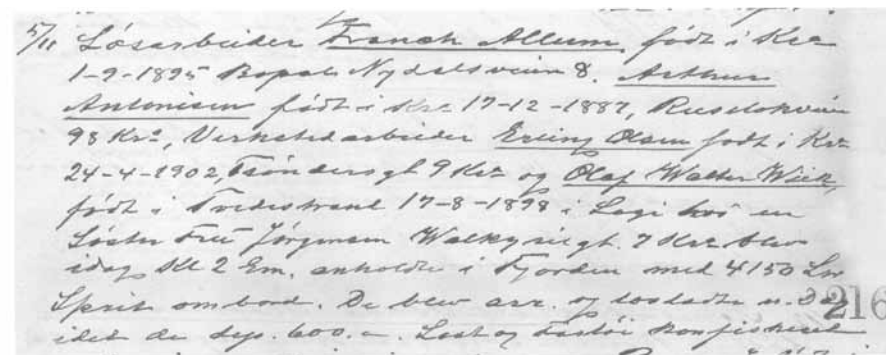

Et anholdt smuglerfartøy slepes til land av tollvesenet. Ved kai venter politiet.

Foto: Oslo tollmuseum

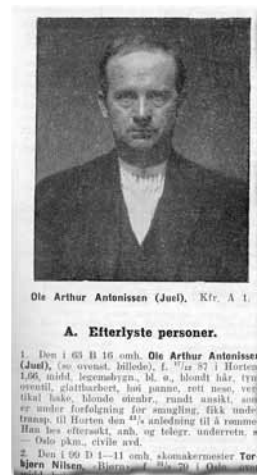
fjorden. De var 4 mann, og båten lå tungt i sjøen. Den var ikke lett å manøvrere. Utenfor Son hadde en snekke fulgt etter dem en stund og muligheten for at tollvesenet kunne være varslet ble diskutert, men de tok sjansen. Da de nærmet seg Drøbaksundet var tollbåten plutselig rett foran dem. Antonisen forsøkte å vri skøyta unna, ikke for å stikke av for det var umulig, men for å unngå kollisjon. Unnamanøveren var ikke vellykket, og skøyta traff tollbåten så flisene føk. De ble tauet inn til Drøbak, og der sto «pol'ti Mørk» og ventet på dem. I boken «Smuglere» har Arthur Omre beskrevet dette møtet med «gamle Hansen» («pol'ti Mørk») meget humoristisk, mens Mørk meget nøkternt skrev følgende i sin protokoll:

Som protokollen sier, ble de løslatt

Faksimile fra «pol'ti Mørks» protokoll som dokumenterer at Arthur Antonisen (Omre) ble pågrepet i Oslofjorden for spritsmugling, og innsatt i Drøbak hjelpefengsel.

neste dag idet de deponerte 600 kr. «Last og Fartøi konfiskerede». Så skjer noe, episoden forblir i Mørks protokoll og foreløpig ukjent for andre en de involverte. Om kvelden den 23. mars 1923 og utover natten skjer det som i smuglertidens

En etterlysning med bilde i Polititidende 14. august 1928

Antonisen «katt og mus» med politiet, men blir til slutt pågrepet. Dommen ble på to år

historie er kalt «Spiritslaget på Bygdøy». Dramatisk, og med mange arresterte. Under etterforskningen dukker det opp en person som benevnes «ingeniør Juel» og «Antoniusen». Tydelig en sentral person, men navnene er ukjente i politiets registre. En periode leker

og seks måneders fengsel. Politimesteren i Follo (Ramm) hadde ikke meldt ifra om pågripelsen i Drøbak. Hadde den vært kjent, hadde nok Omre vært lettere å pågripe, og straffen hadde blitt lengre. Hvorfor «pol'ti Mørks» protokollnedtegnning ikke var kjent for statsadvokat Grønner vites ikke.

Drøbak ble Omres første kontakt med lovens håndhevere som smugler. Senere i livet kom han tilbake til Drøbak, men da under hyggeligere omstendigheter, nemlig på besøk hos sin forfatterkollega og venn Bjørn Rongen.

Kilder:

- «Ingen vei hjem» – Arthur Omre, en biografi av Espen Søby.
- «Smuglere» – Arthur Omre
- Nils Haakon Mørks protokoll

Espen Søby har skrevet en biografi om Arthur Omre - «Ingen vei hjem». Den omhandler Omres spennende liv, og er meget leseverdige. Boken finnes i Frogn bibliotek sammen med div. romaner skrevet av Arthur Omre – gå, lån og les!

 	<p style="text-align: center;">FØLG MED I</p> <p style="text-align: center;">AMTSTIDENDE</p>
<p>Kom innom til en hyggelig prat om vårt fordelsprogram</p> <p style="text-align: center;">KARAT</p> <p>Vi har mulighetene, du har valget.</p> <p>Den norske Bank</p> <p>Telefon 04800 Kundeservice</p>	<p style="text-align: center;"><i>«Aktiviteten»</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Forretningen i Niels Carlsensgt. hvor pensjonister og trygdede selger sine vakre håndarbeider.</i></p> <p style="text-align: center;">Niels Carlsensgate – 1440 Drøbak</p>
<p style="text-align: center;">GRØNTHUSET</p> <p style="text-align: center;">DRØBAK FRUKT- OG GRØNTTORG</p> <p style="text-align: center;">PAVELSGÅRDEN – STORGT. 7 TLF. 64 93 02 88</p>	<p style="text-align: center;">REMA 1000</p> <p style="text-align: center;"><i>Vinner kampen mot høye priser!</i></p> <p style="text-align: center;">HVERDAGER KL 09 – 20 LØRDAGER KL 09 – 18</p>
 <p style="text-align: right;">Torget 7, Drøbak TLF. 64 93 03 01</p>	 <p style="text-align: center;">DRØBAK Tlf 64 93 36 31</p> <p>Broderi og garn – kunstige blomster m.m. Vi har det meste.....for de fleste!</p>

En liten hilsen – og litt mimring fra en utflytter

Av Mariken (Enger) Andersson

Mariken (Enger) Andersson tilbragte de første 15 år av sitt liv i Drøbak. Etter 55 år er Drøbak fortsatt "hennes" by.

Via en god venninne får jeg kikke i Pensjonist-nytt med jevne mellomrom, og gamle minner kommer strømmende. Glade barneår, tross krig og tøffe tider, har man ikke glemt.

Det å være 8 år og oppleve krigen på nært hold, (jeg bodde på militært område på Husvik 9. april) har også satt sine spor. Men mest av alt minnes jeg skoletiden på godt og ondt. Spesielt en episode har brent seg inn: Eksamen fra folkeskolen var overstått, og bestevenninne Lisbeth Dahl og jeg skulle ha vårt første sommerferiebad nede på «Badet».

Vi flagret glade og fornøyde forbi folkeskolen, da et vindu ble åpnet, og skolebestyrer Wangenstein stakk hodet ut idet han ropte: «Mariken, du hadde alle regnestykkene dine gale!» Kjempefin start på sommerferien!

Ellers var det jo ikke så mye å ta seg til under krigen. Favoritten var vel å stå under klokka til urmaker Johansen og «gjette bøker» i vinduet hos Ege, eller ta en tur på juniortreff på Frelsesarmeen, der vi alltid fikk noe «bollelignende» å spise.

Mange herlige typer dukker også opp i hukommelsen: «Kniven», med sine vårnye, kritthvite gummisko, Armand, «Skrøn», Ola Nilsen og mange flere.

Jeg må tilstå at jeg også følte meg i ildlinjen da feiden mellom gutta «sørpå» og gutta «nordpå» var på det mest intense.

Broder «Babbus» lå nemlig ganske godt an p.g.a. et gammelt fengsel som fantes på Husvik, der det ofte satt «nordpåfolk», og hvor det faktisk ble glemt igjen en «fange» en hel dag.

Glemt er heller ikke kveldene i Parken etter krigen, med overdådige orkestre, hvor vi troppet opp med skulderputer på brystet under genseren (det var ikke silicon dengang) og gul blomst bak øret, stjålet i hagen til Lisbeths mormor i Damstuen. Gutta med Spring-step-sko var kjempe-tøffe.

Og alle delikatessene hos baker Knudsen! Min spesialitet kalte jeg for «Røde-kors-kake». Den var forøvrig med rosa glassur med hvitt marsipankors, men hokkesom innmari god.

En annen ting som også gjorde inntrykk var, under krigen, Annie Treiders rutete swaggerkåpe, sydd av et pledd, som hun svinset avgårde med, med puddelen «Raggesen» i bånd.

Små detaljer kan også dukke opp, spesielt spyttebakken rett innenfor døren hos kjøpmann Aasheim, og Wollbråtens hest og vogn med kiste og begravelssfølge.

Av og til tar vi en tur til «min barnedoms by», hvor jeg fortvilet speider etter kjente; det vil si jeg ser vel egentlig etter skole-elever, ikke gråhårede 70-åring. Sånn er det vel bare.

Tilslutt vil jeg sende en stor hilsen til disse 70-år gamle klassekamerater, som jeg har hatt så mange fine stunder sammen med, og takk til Drøbak, som du engang var!

En dramatisk dugnad på Heer i 1950-årene

Av Magne Magelie

Vannledningen fra Oppegårdstjernet til Torkildsbyen, med høydebassenget på Heer, ble anlagt 1950-51, i første rekke for å skaffe vann til beboerne langs Sogstiveien og i Torkildsbyen.

Dette førte også til at den første bosetningen på Heer kunne starte. Den store utbyggingen kom først i 1964, da Drøbak bolig og saneringslag hadde kjøpt ca. 300 da. fra Heer gård. I 1952 ble den første utbyggingsplanen på 15 enheter godkjent. Utbyggingen startet opp langs den gamle veien som gikk over Heer, forbi Heer Skanse. Denne veien ble stort sett benyttet av folkene på de omkringliggende gårdene, som Heer, Ottarsrud og Kringerud, uten at noen følte spesiell plikt til vedlikeholdet. Ettersom bebyggelsen kom, ble det mer slitasje på veien, samtidig som det ble stilt større krav til standarden.

I 1955 var de første åtte familiene etablert. Det var familiene Berg, Heier, Lesteberg, Moen, Roaldsøy, Skoglund, Skjønhaug og Særnmø. Det var disse som sørget for at Heer Vel ble stiftet i 1955. De fleste av dem bor der fremdeles.

Fra da av ble det organisert en god del dugnader, i det vesentligste for vedlikehold av veien. Det var en slik dugnad som også jeg var med på, og som jeg aldri vil glemme.

Dugnaden var planlagt en søndag. Heer Vel hadde fått adgang til å ta ut sand fra kommunens sandtak på Ottarsrud. Vi jobbet med å ta ut sand fra en

ganske høy og bratt vegg i «gropa» for å lesse på en traktortilhenger. Vi sto 2-3 mann på hver side av en renne og hakket løs sanda som ble skuffet på et transportbånd som førte frem til hengeren.

Plutselig løsner en stor stein på flere hundre kilo oppe ved toppen av skråningen. Den ruller nedover. Vi skriker og hiver oss til side. Yngstemannen Olav Bakken, som da ikke var mer enn 16-17 år, står slik til nederst ved båndet at han ikke rekker å komme unna. Han blir slått overende, med steinen over seg. Det var bare bena hans som var synlige. Vi kastet oss over steinen alle mann, men uten at vi fikk rikket den en centimeter. Situasjonen var da helsvart og tiden gikk. Så får vi se en jernbaneskinne et stykke unna. Vi hentet den og brukte den som brekkstang og fikk løftet steinen såpass at vi fikk dratt Olav frem. Han så temmelig flatklemt og livløs ut. Men plutselig hørte vi at han trakk litt luft. Vi fikk tak i lege, og Olav ble sendt på sykehus i all hast for kontroll. Det viste seg at han hadde brukket kravebenet og et par ribben. Olav fikk ikke noe mén etter hendelsen. Det er mange som har hatt gleden av å benytte ham som den dyktige håndverker han er.

Årsaken til at det gikk så bra, må vel tilskrives at han ble liggende i en sanddyne uten direkte å bli truffet av den store steinen.

Det ble brått slutt på dugnaden den dagen!

En innflytter forteller...

Av Emil Eriksen

I forrige Pensjonist-nytt nevnte jeg ikke en linje om hobbyen min. Redaktøren mente at den også måtte ha betydd noe for mitt halve århundre i Drøbak, og han har rett i det. Plutselig ser jeg for meg hvilken tilfeldig livsveileder kunstinteressen har vært gjennom snart 70 år.

Egentlig må jeg helt tilbake til folkeskolen. Når en gutt i klassen hadde bursdag, fikk han lov til å dele ut sukkertøy; som regel var det «Kongen af Danmark». Læreren satte seg i vinduskarmen og nød utsikten, mens en annen av guttene leste høyt fra Jungelboken. Da måtte jeg opp og tegne på tavlen. Læreren sa at jeg burde skaffe meg noen fargestifter, men pengene da?

Det ble fargestifter og andre tilfældigheter!

Andre året i snekkerlærlingtiden hadde jeg lyst til å bygge en kajakk. Tegninger og materiale ble skaffet til veie, men så ble det slutt på moroa, for Mor sa nemlig: «Nei takk, ikke ut på sjøen i en så'n farkost». I stedet for kajak ble det staffeli, palett og oljefarger.

Søndagsmalesakene var det første som ble pakket ned i kurv-kofferten da jeg dro til Norge i 1950. Igjen var det hobbyen som bestemte livsveien. Jeg var nemlig så «heldig» å være uten arbeide et par ukers tid. Jeg hadde en hyggelig hybel hos Valborg Caspersen i Båthavna og kunne bare sove, spise, se på utsikten og male. Og en hyggelig hybelfest skulle få like hyggelige følger – for livet! Vi var visst alt for mange på den lille hybelen. En av jentene hadde satt seg opp på kommoden

og klinte uheldigvis ryggen inn på et helt nymalt bilde (det ble nesten et speilvendt bilde av originalen på blusen hennes). SNART HAR VI VÆRT LYKKELIG GIFT I 50 ÅR!

Fra fin utsikt til villakjøp

Det neste innspill fra «livsveilederen» min, resulterte i kjøp av den eiendommen vi har på «Høyenhall». Det begynte slik: I begynnelsen av 50-årene dukket det opp en radioforretning i Finnegården (der hvor Seaside lå) som het: «Brekkes Radio- Nye og brukte». Dyktig reparatør som han var, fikk han min gamle radio til reparasjon.. jeg fikk et kjempesjokk da jeg skulle hente radioen. For alle veggene i lokalet hans var dekket av malerier- i flotte forgylte rammer. Motivene var så som så: Flotte elger i skogkanten, røyk fra pipa i hytta nede ved et stille vann, med speilbilde av snøfjellet i bakgrunnen! og ved siden av en fullrigger under seil og en fager og barmrik sigøynerjente. Jeg sa til Brekke at han burde få tømt veggene for alt det der, så han ikke risikerte å ødelegge forretningen sin. Bak meg sto en mann som overhørte hva jeg sa. Han spurte om jeg ville ta en tur opp til ham for å se på bildene hans. Og det var bilder det, tett i tett med bare god kunst i den lille hytta til Elisabeth og Arne Stig i Høyenhallveien. Etter noen herlige timer sto vi på verandaen og skulle gå. Da datt det ut av meg: Her skulle jeg gjerne ha bodd!

Noe senere møtte jeg Stig, og han sa at nå kunne jeg få kjøpt både hus og tomt, for han og kona skulle flytte til

Emil Eriksen: Parti fra Kroketønna.

Oslo. Først ble det hakeslipp, så økonomiske problemer!

Prisen var 26.000 kroner! Det var faktisk to årslønninger i 1956. Men eiendommen ble kjøpt. Satt litt på spissen; hadde det ikke vært for Brekkes «maleriutstilling» i radiobutikken, så...

Drøbak Kunstforening

Det var en stor dag for lille Drøbak en aften i mai i 1955, da kunstneren Egil Dahlin fant tiden inne til å få igang en kunstforening. Dahlin fikk samlet 8-10 interesserte på Britannia Hotel. Før vi gikk fra møtet, var Drøbak Kunstforening en realitet, og før stiftelsen rakk å bli proklamert, hadde over 40 tegnet seg som medlem.

Det var utrolig morsomt å få være med fra starten av. Fra første stund var aktiviteten og den kunstneriske del på topp, selvom om det var et problem å finne et sted å være.

Så utstillinger måtte arrangeres tilfeldige steder rundt i Drøbak, dels under kummerlige forhold. Heldigvis har det rettet på seg, i og med at man nå har fått Varmbadet som fast tilholdssted. Jeg kan anbefale alle Pensjonist-nytt lesere å ta en tur til Varmbadet i Badeparken når Kunstforeningen har sine utstillinger. Du vil sikkert glede deg over de mange akseptable kunstverkene, men like sikkert stå måpende og lett undrende overfor ting som synes å være som et slag i luften!

Vi leser stadig i avisene at pensjonister har så mange penger. Kan så være at noen har plassert penger med mere eller mindre gunstig avkastning. Kanskje har jeg et bedre forslag: Kjøp deg et bilde eller annet kunstverk for en tusenlapp eller to av en anerkjent kunstner. Fordelene kan bli mange.

GOD KUNST BEHOLDER SIN VERDI. LYKKE TIL!

Solbergbygda og omegn

Av Asgjerd Wærnhus

Gårdene og bosettingen i denne del av bygda vår hører til den eldste i Frogn. De første bøndene slo seg ned her for mer enn 5000 år siden. Det forteller gravrøysene og de mange funn av jordbruksredskaper i området.

Idag er det 5 Solberggårder, 2 Krogsrudgårder og 4 eneboliger av nyere dato. I tillegg kommer Øvre og Nedre Krogsrudsand, hvor det også er gammel bosetting. Øvre Krogsrudsand – eller bare Sand som vi sier – er riktignok påbygget og modernisert en gang på 1800-tallet.

Ellers har Solbergbygda ligget der nesten uforandret gjennom de siste rundt 200 år og innbyr til fine turer og naturopplevelser året rundt. Du kan f.eks. kjøre til parkeringsplassen like sønnenfor Røis gård, følge den store stien forbi der hvor Johan Breivei holdt til og gå videre frem til Sand. Derfra har du mulighet til å gå nedover til de gamle isdammene som ligger rett opp for Kjeppestadbukta. Dammene ble demmet opp på slutten av 1800-tallet. Der skar man isblokker som så ble kjørt ned til fjorden og derfra fraktet med seilskuter til England.

På en av dammene skar man is til langt ut på 1940-tallet, men da kun for bruk på gårdene i bygda.

Fra Kjeppestadbukta kan du gå videre sørover langs fjorden-følge Melkeveien frem til Solbergstrandveien. Går du helt ned til sjøen, kan du se rester etter en

gammel dampskipsbrygge. Den ble anlagt rundt 1930 og var i bruk frem til 1950, da de siste fjordbåtene la opp for godt. Bilene overtok. På det tidspunkt var det allerede bygget en del hytter på Solbergstrand, og her ute lå også «Underordnede telegraffolks feriehjem». Fjorden var hovedferdselsåren. I sommermånedene la D/S Alpha til ved Solbergstrand brygge – for inngående tidlig om morgenen og for utgående om kvelden.

Det finnes mange turmuligheter med utgangspunkt fra Solbergbygda. Du kan f.eks. kjøre til Krogsrudtoppen eller til Breihella og derfra følge veien eller stien til Damstua og Saga. Der lå det også i sin tid en stor isdam, demmet opp ved Solbergelva. Ved Saga er det lagt klopp over elva. Derfra er det bare 2-3 kilometer til det idylliske Hvitsten.

Drøbak golfklubb

Av Per Vaagan, daglig leder

Midt i det frodige landskapet mellom Oslofjorden og det indre Østfold finner du vår golfklubb...

Landskapet har tradisjoner tilbake til før-kristen tid med rike forekomster av forhistoriske boplasser og spor etter menneskers aktivitet opp gjennom århundrene.

Det sentrale området av golfbanen er knyttet til gården Nordre Belsjø, men banen omfatter også gårdene Søndre Belsjø, Ullerud og Kringerud. Våningshuset på Nordre Belsjø fungerer i dag som klubbhus. Huset ble bygget i 1810 av kjøpmann Hans Angell og danner en flott ramme rundt våre aktiviteter.

Det var høsten 1988 at tre grunneiere i området gikk ut i lokalavisen og ytret ønske om å leie ut sine marker på til sammen 500 dekar til bruk som golfbane, bare noen ville starte en golfklubb. En gruppe entusiaster tok denne utfordringen på sparket, og Drøbak golfklubb ble dannet 31. oktober samme år.

Lørdag 13. juni 1992 var den store dagen alle hadde ventet på. Med to-tre hundre tilskuere og offisielle gjester i strålende sol ble åpningen av banen foretatt av Frogn's daværende ordfører Bjørn Loge og klubbens leder Einar Aunan.

Ti år har gått siden den gang og klubben er for lengst fulltegnet. Det totale medlemstallet er ca. 1700, hvorav 360 er aktive barn og unge. Klubben har en svært

aktiv seniorgruppe for herrer som møtes til dyst hver tirsdag sesongen igjennom. Jentene møtes hver torsdag.

Golfklubben som møteplass og nærmiljø betyr svært mye for mange og bidrar på sitt vis til at Frogn er et godt sted å vokse opp og leve sitt liv. Ca. 35 000 besøk årlig, av gjestespillere og medlemmer bosatt utenfor kommunen, gir også sitt bidrag til at handelslivet blomstrer sommerstid. Mange har familien med seg når de kommer, og som gjør sine ærend i Drøbak mens far eller mor spiller golf på Belsjø. Slik døyver også den ene part noe av sin dårlige samvittighet for en aktivitet som tar noe tid.

Det er et yrende liv på Belsjø både vinter og sommer. Området er et flerbruksområde.

Vinterstid er golfbanen et skiendorado for store og små. DFI's skigruppe har gjort en stor innsats for å få til en skiarena med kunstig snø som basis i snøfattige vintre. Det blir hver vinter laget et leikeområde hvor selv de aller minste kan sette utfor enten på akebrett eller i store og små gummiringer mens foreldrene følger med i trygg avstand.

I jubileumsåret 1998, tiårsdagen for klubbens stiftelse, skriver ordfører Bjørn Loge i sin hilsning til klubben: *Alle kan nå se hvor riktig det var å bruke dette området til golfbane. De grønne, bølgende slettene gjør innkjøring til Drøbak til en opplevelse, samtidig som dette er et meget viktig element i kommunens satsing på reiseliv som næringsvei. Banen er allerede fullt belagt. Det*

betyr at det må skje en utvidelse hvis vi skal tiltrekke oss nye besøkende. Det blir derfor spennende å følge med utviklingen på dette området fremover.

Golfbane nr. 2 i farta

Fire år senere i den endelige behandlingen av Kommuneplan for Frogn 2001-2012, den 11. februar 2002, vedtok kommunestyret å prioritere Drøbak golfklubbs valg av område for ny bane nummer to i kommunen.

Klubben er nå inne i en prosess hvor rammene for en konsekvens-analyse skal fremmes som forslag og godkjennes etter en hørings-prosess. I beste fall, og forutsatt at det ikke tilstøter uventede komplikasjoner underveis, vil en ny bane tidligst kunne tas i bruk i 2005.

Området ligger ved RV 153, mellom Ottarsrud i vest til Huseby i øst. Området er avgrenset av RV 153 i sør-øst. Mot nord strekker det seg til Oppegårdstjernet og

Kalfausen. Banen vil bli liggende gunstig til som et næranlegg med gang- og sykkel-avstand fra boligbebyggelsen og nær de store hyttekonsentrasjonene i kommunen. Anlegget vil åpne områder som ikke tidligere har vært lett tilgjengelige for friluftsliv.

Drøbak golfklubb er et idrettslag, og ønsker at klubbens baner skal fungere som et aktivitets- og mosjonstilbud til alle grupper av befolkningen. Et godt tilbud innen idrett og friluftsliv i nærmiljøet styrker Drøbak som et godt sted å bo. Gjennom det nye anlegget vil også andre enn golfspillere få lettere tilgang til de fine naturområdene nord for baneområdet. Det vil bli lagt vekt på slik tilrettelegging. Vest for banen planlegges det videregående skole. Skolens beliggenhet mellom de to golfbanene vil gi gode muligheter for bruk av banene i undervisning, spesielt vil forholdene ligge til rette for idrettsfag med golf som spesialitet. En ser også sambruksmuligheter med Folkvang.

Magne Westberg – ny leder i Pensjonistforeningen

Den nye lederen for Drøbak/Frogn Pensjonistforening er innflytter fra Oslo, 75 år og medlem av tre pensjonist-foreninger: Vegvesenets pensjonistforening, hvor han har vært leder og Ellingsrud pensjonistforening, hvor han fortsatt er nestleder.

Han har spilt illegal fotball i Drøbak under krigen (ca. 1942), spilt bandy og kjenner både Nordmarka og Østmarka i Oslo meget godt fra sine mange skiturer opp gjennom årene. Han flyttet til Drøbak for tre år siden og bor i en av de nye blokk-leilighetene bak «Rema».

– Som innflytter ønsket jeg å bli kjent med folk her og meldte meg inn i Pensjonistforeningen og i Vindfangerbukta Båtforening, sier Westberg, og trives godt begge steder. – Jeg har tidligere vært aktiv i to sangkor og nå også i Pensjonistforeningens sangkor.

– *Som ny leder for Pensjonistforeningen her og med erfaring fra de to andre foreningene har du kanskje idéer til nye aktiviteter?*

– Ja, kanskje kan vi øke turtilbudene blant våre medlemmer. Pensjonister liker å

reise, mange har tidligere ikke hatt tid til å besøke andre steder. Å reise sammen med kjente gir trygghet, glede og opplevelser og setter farge på hverdagen, sier Westberg.

– Foreningen har god økonomi, og de pengene pensjonistene legger igjen på møtene ved loddsalg bl.a., ønsker jeg kan gå tilbake til medlemmene i form av flere turarrangementer til en billigere pris.

Et annet poeng er å få flere menn til å komme på våre møter. Fremmøtefordelingen kvinner/menn har i den senere tid vært 75 % kvinner og 25 % menn. Her får Frogn's pensjonerte menn en utfordring: Sitt ikke hjemme siste torsdag i måneden! TV-sport eller annet kan du droppe denne kvelden. Møt andre pensjonister og opplev en hyggelig kveld med gode foredrag/underholdning, sang og fellesskap, slutter Pensjonistforeningens nye leder, Magne Westberg. *R.D.*

**Magne Westberg
ny leder
i Pensjonist-
foreningen.**

LAURITS KARLSEN & SØNN AS

OLJE • PARAFIN • SERVICE

Pensjonister får rabatt!

Ring 64 93 17 55

og snakk med din lokalleverandør

Godt nytt fra Eldresenteret

FERIE – Hele Eldresenteret holder stengt uke 27 og 28 – f.o.m. 1. juli t.o.m. 14. juli .

Daglig leder:

Britt Marit er først ut med fri fra 24. juni, tilbake 15. juli

Aktivitør:

Lajla tar fri fra 1.juli, tilbake 22. juli

Frisør:

Aase tar fri fra 1. juli, tilbake 23. juli

Fotpleie:

Marianne tar fri fra 1.juli, tilbake 23. juli.

I denne sommerutgaven av dette fantastiske lille (store) bladet må jeg fortelle at Eldresenteret har hatt en utrolig aktiv vår med stor oppslutning til alle arrangementer og aktiviteter. I kafeen kan det til tider «koke» litt, men de frivillige i kjøkkenet koser seg med mange gjester og gjør så godt de kan for å tilfredsstille alle behov. At det også har kommet mange nye til oss, er vi ekstra glad for.

Hele høstsemesteret er ikke klarlagt , men mønsteret for aktiviteter blir stort sett det samme. Med engelsk, spansk og tysk. Teater og turer. Temadager og bridge. Akvarell – og porselensmaling. Litteraturgrupper. Arbeidsstue og vevstue.

Følg med i Akershus Amtstidende og på tavlen i gangen vår. Og *husk* at Senteret er til for alle som er pensjonister i Frogn kommune. Du trenger ikke være tilsluttet noen forening.

Jeg må også fortelle at godt bortgjemt i 2. etg. har vi to datamaskiner som er til for dere som bruker senteret. Maskinene er tilkoblet Internett så her kan det «surfes».

Været har allerede i skrivende stund gitt oss en flott forsommer, håper vi får mye av denne gode stemningen. GOD SOMMER til alle. BRUK DEN.

Hilsen Britt Marit

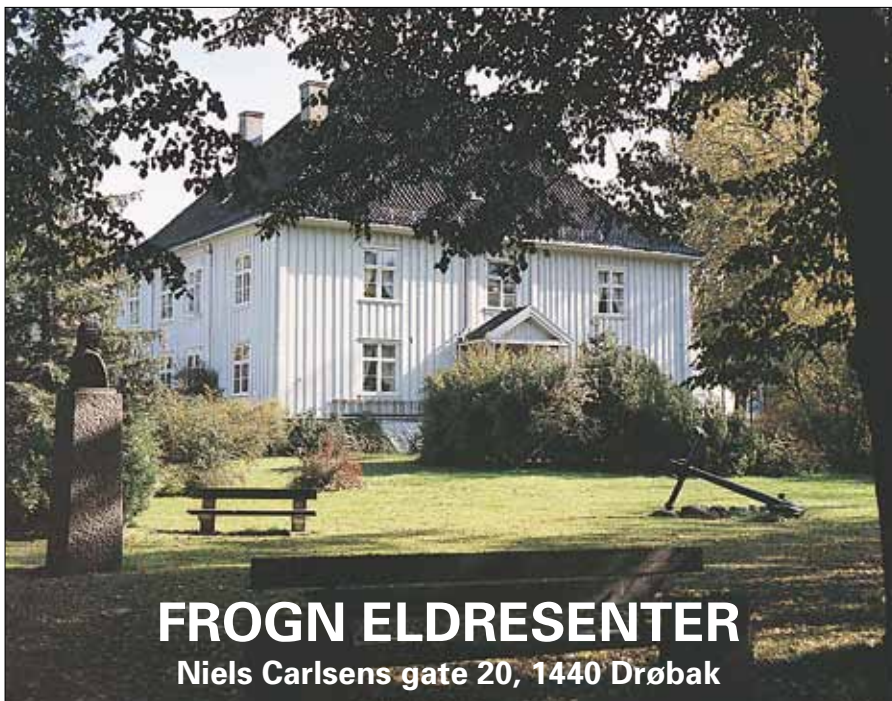
Ledsagerbevis aksepteres

I de fleste kommuner blir det nå utstedt ledsagerbevis for funksjonshemmede som har behov for følge eller assistanse for å gå på f.eks. kino, idrettsarrangementer, teater, konserter o.l.

Ledsagerbeviset gir ledsageren fri adgang, mens den funksjonshemmede selv betaler gjeldende inngangspris. Henvend deg til Servicetorget på Rådhuset eller «Grande» for nærmere informasjon.

B **Returpostadresse:**
Frogn Eldresenter
Postboks 328
1441 Drøbak

FROGN ELDRESENTER

Niels Carlsens gate 20, 1440 Drøbak

Hårpleie: Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag kl. 09.00 – 14.00

Fotpleie: Tirsdag, onsdag og torsdag kl. 08.30 – 15.00

Advokathjelp: Etter avtale

Retting av tøy: Onsdag kl. 10.00 – 13.00

Arbeidsstue: Mandag, tirsdag, onsdag og fredag kl. 10.00 – 14.00

Kafeteria: Man., tirs., ons., fre. 10.00 – 13.30, lørd. 10.00 – 13.00

Middag: Hver onsdag og fredag kl. 12.30

Bridge: Hver tirsdag, begynner kl. 10.00

Transporttjeneste: Onsdag: Påmelding i Eldresenteret

Tur en dag i måneden: Annonseres spesielt

Kursvirksomhet, teater og konserter: Annonseres spesielt

Veiledning i bruk og stell av høreapparater. 1. mandag i måneden

Hobbysenteret i Kirkegaten: kl. 08.30 – 12.30

Tiltakene tilbys alle pensjonister og uføretrygdede i Frogn. Ring **64 93 24 31**

eller kom innom Eldresenteret. Kontortid: Man-fre 09.00-14.30. Torsdag stengt